

Landsskogtakseringen som miljøanalyse

Gro Hylan, NIBIO
gro.hylan@nibio.no

Landsskogtakseringen er en nasjonal kontinuerlig stikkprøveregistrering av norsk skog og utmark som har pågått siden 1919. Den er verdens eldste landsdekkende skogtaksering. Bakgrunnen var å undersøke om skogbruket var bærekraftig etter århundrer med til dels kraftig reduksjon av ressursgrunnlaget på grunn av skogsdrift som ikke la til rette for foryngelse. Resultatene av den første taksten førte til at skogbruksloven ble forandret og tiltak iverksatt for å sikre ressurstilgangen i fremtiden. Fram til i dag har det vært en formidabel utvikling i årlig tilvekst og stående volum.

Hensikten med et nasjonalt program for skogovervåking var å skaffe oversikt over skogareal og tømmerressursene. Dette er også sentralt i dag, men nå tjener takseringen langt flere formål.

Skog spiller en viktig rolle i de globale utfordringene. Skogspørsmål står høyt på den nasjonale og internasjonale politiske agenda. Det er nedfelt i nasjonalt lovverk og internasjonale avtaler krav om at Norges skoger skal drives bærekraftig og synliggjøre det gjennom rapportering. Skogforvaltning kobles til globale mål om klima, karbonbinding og tap av arter. Takstinnholdet oppdateres jevnlig for å møte nye behov for miljøinformasjon. Det er erfart at innsamlede data kan anvendes til flere formål enn det de i utgangspunktet var tiltenkt.

Landsskogtakseringens data samles inn fra prøveflater som er lagt ut systematisk i hele landet. I lavlandet er forbandet på 3x3 km, mens forbandet over barskoggrensa er mer glissent. Totalt er det ca. 22 000 prøveflater hvorav 13 500 flater i skog og på annet tresatt areal. Alle flater i skog og andre areal typer med trær blir oppsøkt av feltpersonell hvert femte år. Arealtype og -bruk for de resterende flatene overvåkes ved hjelp av flybilder. Gjentatte registre-

ringer på de samme flatene fanger opp arealbruksendringer for å analysere om det foregår avskoging og/eller utvidelse av skogarealet. På hver prøveflate foretas detaljerte målinger. Registreringer på enkelttrær gir grunnlag for beregning av treslagsfordeling, volum og tilvekst. Arealstatistikk gir informasjon om på hvilke areal typer og boniteter tømmerressursene står. Utviklingen i skogareal er viktig i et bærekraftig skogbruk og i klimasammenheng. Levende skog og forandringer i arealbruk kan både gi opptak og utslipp av klimagasser. Data fra landsskogtakseringen utgjør en viktig del av klimagassregnskapet som rapporteres til FNs klimakonvensjon og Kyotoprotokollen.

Det er et mål at skogen i Norge skal gi grunnlag for levedyktige populasjoner av arter. Forekomsten av egnede livsmiljø er avgjørende for artsmangfold og artssammensetning. Landsskogtakseringen gir arealrepresentativ statistikk for hva skogene faktisk rommer av viktige strukturer og livsmiljø. MiS-metodikken for å kartlegge spesielle livsmiljø for truede arter er implementert. Den kontinuerlige innsamlingen av skog- og miljødata gir muligheter for å overvåke tilstanden og utviklingen over tid.

Landsskogtakseringen utfører registreringer for forskjellige overvåkingsprogrammer: eksempelvis registrering av epifytter på bjørk, beitetrykk av hjortevilt og av treslag med spredt forekomst. Data brukes i forskning og til spesielle analyser gjerne i kombinasjon med andre datakilder. Data brukes som bakkesannhet i utviklingen av heldekkende skogressurskart basert på fjernmålingsdata. I verneområder blir de permanente flatene supplert med tilleggsflater for å gi tilfredsstillende statistisk sikkerhet.

Landsskogtakseringen fyller 100 år og er et livskraftig, dynamisk og fleksibelt miljøovervåkingsystem for bruk i miljøanalyse.